

Omgaan met materialen

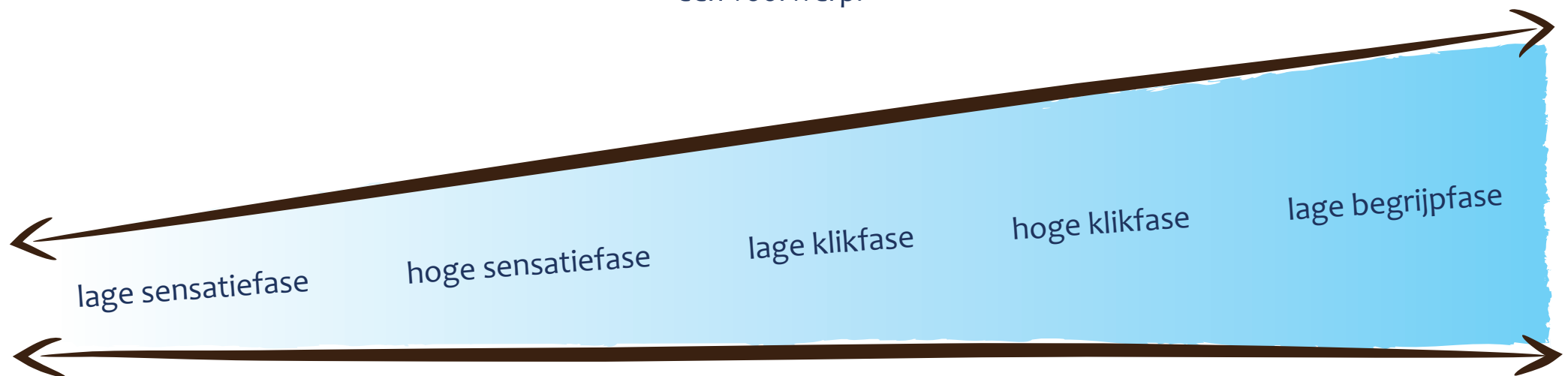
Gericht op sensaties van het eigen lichaam en van materialen die heel nabij zijn.

Ook gericht op sensaties van materialen die verder weg zijn.

Weet van aantal materialen wat hij ermee kan. Heeft een verwachting bij het zien (of voelen/horen) van een voorwerp.

Weet van veel materialen wat hij ermee kan. Kent verschillende mogelijkheden of betekenissen.

Beginnend inzicht in *waarom* hij materialen gebruikt. Past de keuze van de materialen aan de situatie aan.

(Her)kennen van dagelijkse situaties

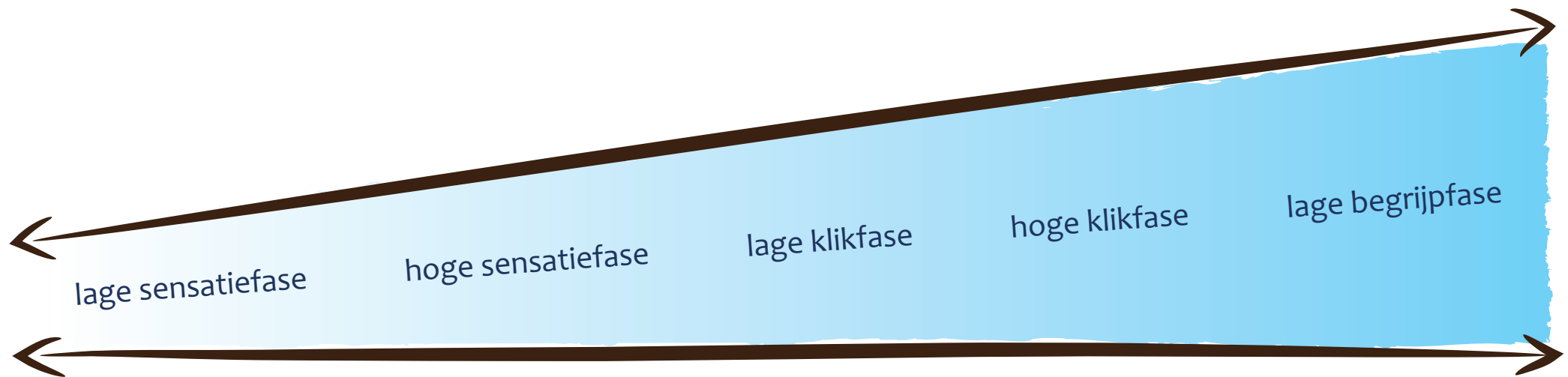
Dingen overkomen hem. Ervaart een situatie pas als die er is. Volledig in het hier en nu en 'in de situatie'. Weg = weg.

Er is enige samenhang tussen sensaties, waardoor cliënt soms anticipeert. Weg = (vaak) weg.

Eenvoudige klikjes (enkele blokjes), vooral in veel voorkomende situaties. Weinig variatie in klikjes.

Complexe klikjes (veel verschillende hoge torens). Besef van volgorde over langere tijd.

Beginnend inzicht in *waarom* van veranderingen. Stemt gedrag af op de situatie en omstandigheden.

Afstemmen op anderen

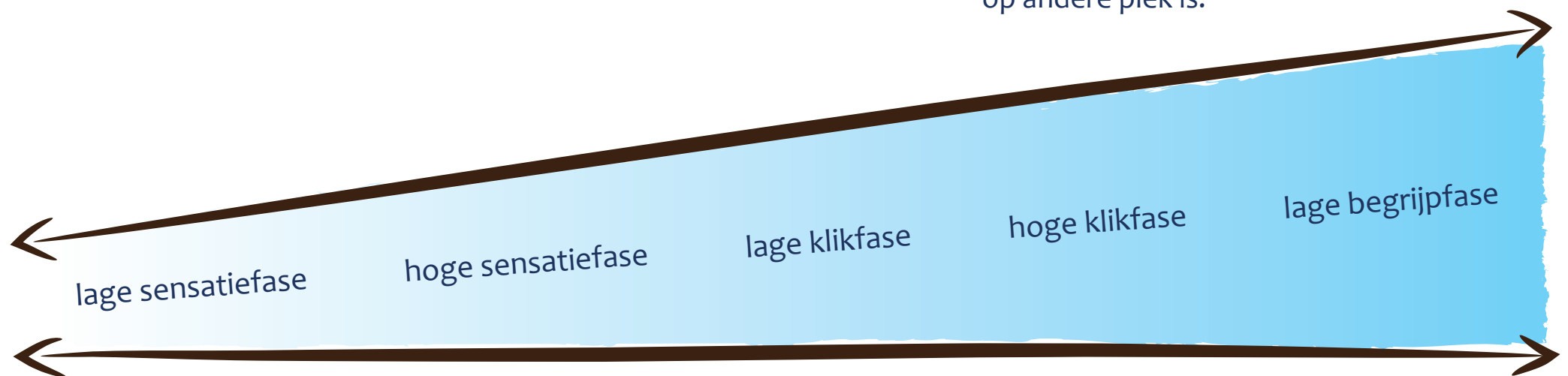
Alleen gericht op zichzelf. Contact moet van zeer nabij, op initiatief van de ander. Kan niet zelf contact vasthouden. Kan zich soms lijfelijk 'voegen' naar een ander.

Gericht op zichzelf en op omgeving. Kan emoties van anderen ervaren en er soms op meedeinen. Kan contact maken als de ander dichtbij is.

Kent eenvoudige aangeleerde sociale gedragingen, gebruikt ze regelmatig verkeerd. Houdt geen rekening met anderen, kan zich niet inleven. Kan contact zoeken, ook als de ander verder weg is.

Complexere aangeleerde sociale gedragingen. Kan zich door vaste afspraken vaak aangepast gedragen. Geen inzicht in het waarom, daarom soms verkeerd gebruik. Kan ook contact zoeken als de ander op andere plek is.

Beginnend inzicht in het *waarom* van sociale gedragingen. Kan zich enigszins inleven en rekening houden met anderen.

Communicatiebegrip

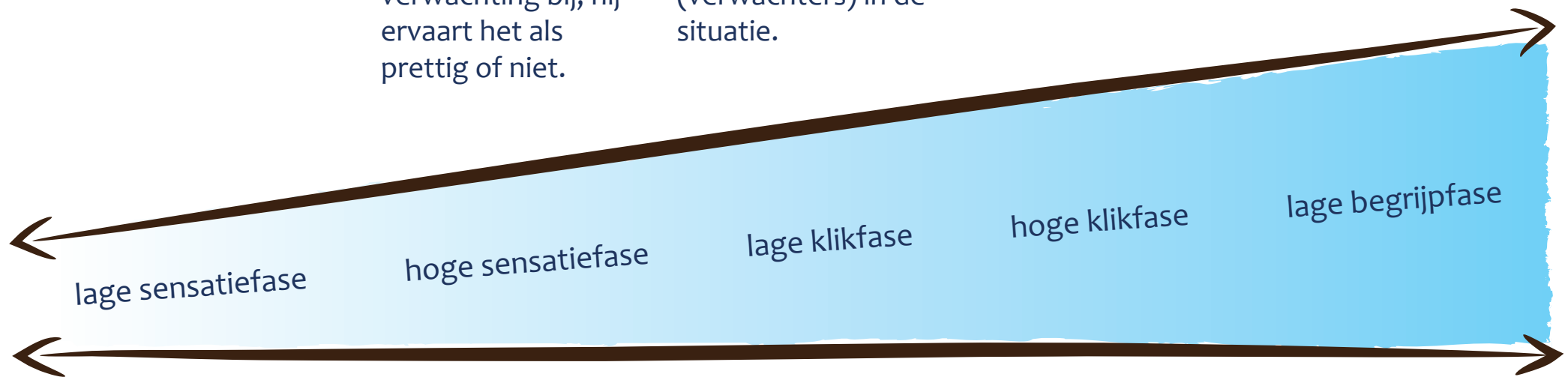
Alleen gericht op zichzelf. Ervaart soms wel sensaties uit de omgeving.

Ook gericht op sensaties uit omgeving. Pikt meer op van gezichtsuitdrukking of stemgebruik. Hij heeft er geen herkenning of verwachting bij, hij ervaart het als prettig of niet.

Heeft verwachtingen (herkenning) bij bepaalde woorden/gebaren/gezichtsuitdrukkingen/personen. Herkent korte zinnen en voorwerpen (verwachters) in de situatie.

Herkennt taal (woorden/gebaren/natuurlijke verwachters) ook buiten de directe situatie. Taal verwijst naar iets.

Begrijpt het *waarom* van een situatie. Begrijpt meer complexe zinnen en abstracte woorden.

Communicatiegebruik

Communiqueert spontaan en onbewust. Betekenis moet worden afgelezen aan het lijf.

Communiqueert spontaan en onbewust. Gebruikt soms woorden/klanken omdat ze prettige sensatie opleveren, zonder de betekenis te kennen.

Zet communicatie soms bewust in. Gebruikt soms aangeleerde communicatievormen (spraak/gebaren). Verwacht direct reactie. Geen besef of gedrag gepast is. Communiqueert over wat voor hem zelf belangrijk is.

Doelgericht en passend. Steeds meer (kloppende) boodschappen. Woordenschat (spraak/gebaren/afbeeldingen) groeit. Benoemt dingen die niet in het hier en nu zijn.

Kan verhaal vertellen, kan (tijd)lijn vasthouden. Kan hoofd- en bijzaken onderscheiden. Woordenschat groeit. Maakt complexere zinnen.

